

דָּא ועי"ז יש שמחה מצד הקדושה שקבלה את חלקה ושלטה בנשמתם, **וְעֵצִיבוּ**
מִסְטָרָא דָּא ועצב מצד הסט"א הנקרא עצב ששלט על גופם.

ומביא פסוק המדבר על שמחה של קדושה, מה ששלמה המלך אומר בקהלת
כְּתִיב כתוב (קהלת ח) **וְשִׁבְחִתִּי אָנִי אֶת הַשְּׁמֵחָה** משבח אני את
השמחה, **אֲשֶׁר אֵין טוֹב לָאָדָם תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ** שאין דבר
טוב לאדם בעולם הזה **כִּי אִם לֶאֱכֹל וְלִשְׂתוֹת וְלִשְׂמוֹחַ**, כי האכילה
והשתיה גורמים לאדם שמחה **וְהוּא יְלוֹנֵנוּ בְּעַמְלוֹ יְמֵי חַיָּו אֲשֶׁר נָתַן**
לוֹ הָאֱלֹהִים תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ והשמחה היא תלויה לאדם בעת עמלו שעמל
בעבודתו בעוה"ז שלא יצטער בטורח העמל. **וְשִׁבְחִתִּי אָנִי אֶת הַשְּׁמֵחָה**,
וקשה **וְכִי שְׁלֹמֹה מְלֶכָא מְשִׁבַּח דָּא** וכי שלמה המלך משבח את השמחה
של אכילה ושתיה שהם דברים גשמיים והנאות העוה"ז. **אֵלָּא** מה שאמר **וְשִׁבְחִתִּי**
אָנִי אֶת הַשְּׁמֵחָה, אין זה שמחת תענוגי עוה"ז **דָּא חֲדוּתָא דְּמֶלְכָא**
קַדְיָשָׁא, אלא היא שמחה של הקב"ה **בְּזִמְנָא דְּאִיהוּ שְׁלֵטָא**,
בְּשִׁבְתָּא וּבְיוֹמֵין טָבִין בזמן שהקדושה שולטת בשבתות וימים טובים שאז
מצוה להתענג לאכול ולשתות ולשמוח, **דְּמִכְּל עוֹבְדֵין טָבִין דְּבַר נֶשֶׁ**
עָבִיד כי מכל המעשים הטובים שאדם עושה בעולם הזה בעניינים הגשמיים, **אֵין**
טוֹב לָאָדָם תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ, כִּי אִם לֶאֱכֹל וְלִשְׂתוֹת,
וְלִאֲחֻזָּא חֲדוּתָא בְּהוּא, (נ"א זְמָנָא) סְטָרָא אין טוב לאדם כי אם
לאכול ולשתות ולהראות שמחה באותו הזמן שאז מתפשטת הקדושה על כל עם ישראל כל

אחד ואחד לפי הכנתו וע"י זה נעשה כסא אל השמחה העליונה שהיא הבינה **בְּגִין**
דִּיהָא לִיָּה חוֹלְקָא לְעֵלְמָא דְאַתִּי ועל ידי שנאחו בעוה"ז בשמחה שהיא
 הבינה בשבתות ויו"ט שאז זה זמן שליטתה יש לו חלק לעוה"ב שהוא בחינת בינה (רמ"ק).

וְהוּא יְלֻנּוּ בְּעַמְלוֹ. מֵאֵן מִי יְלוּה אֹתוֹ דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
הוּא יְלֻנּוּ, וַיִּתֵּךְ עִמֶּיהָ לְאַעְלָא לִיָּה לְעֵלְמָא דְאַתִּי
 זה הקב"ה שהוא ילוה אותו וילך עימו להכניסו לעולם הבא.

אדם שאוכל ושותה ושמח בשבתות וימים טובים כל מה שהוא מוציא לצורך
 המאכל ומשתה של שבת ויו"ט הוצאות אלו הם הלואה שהוא מלוה להקב"ה

דְּבַר אַחַר פירוש אחר על מה שכתוב **וְהוּא יְלֻנּוּ** מלשון הלואה, **מֵאֵן**
הוּא ומי הוא המלוה. **הַהוּא בַר נָשׁ דְּאַכִּיל וְשָׁתִי וְחָדִי**
 אותו אדם שאוכל ושותה ושמח בשבתות וימים טובים, **כָּל מַאי דְאַפִּיק**

לְמִיכַל וְלְמִשְׁתֵּי כי כל מה שהוא מוציא לצורך המאכל ומשתה של שבת ויו"ט,
הוּא יְלֻנּוּ לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַלְוָאָה הוצאות אלו הם הלואה
 שהוא מלוה להקב"ה כי אלו הסעודות הן של הקב"ה ואנו אוכלים בסעודתו ולכן ההוצאות
 הן כהלואה שאנו מלוים לו, **וְאִיהוּ יְהִיב לִיָּה כְּפָלִי כְּפָלִים, מְכָל**
מַה דְאַפִּיק בְּהַאי והקב"ה מחזיר לו בכפלי כפלים מכל מה שהוציא הוצאות על
 שבת [ק]. **בְּתַרִּין אֵלִין אֹזְיָה בַר נָשׁ לְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא**

אור הרשב"י

[ק] וכמו שאמרו בנמרא ביצה (דף פו ע"ב): מאי כי הדות ה' היא מעוכם? אמר רבי יוחנן

הלימוד היומי

ניתן להקדיש עבור הנצחות או לרפואה / הצלחה טל' 02-6249000

הואיל ובשתי מצוות אלו האדם כביכול מלוה להקב"ה, **כִּד חַיִּים לִיה**
לְמִסְכָּנָא האחד כאשר הוא מרחם על העניים ונותן להם צדקה. **וְכִד אַפִּיק**
בְּשַׁבְּתֵי וְזַמְנֵי והשני כאשר הוא מוציא הוצאות בשבתות וימים טובים. **יְדָא**
כְּלָא אוֹזִיף לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כל זה נחשב כביכול כמלוה להקב"ה
כְּמָה דְאַתְּ אָמַר כמו שכתוב (משלי יט) **מִלֹּוה יְהוֹה חוֹנֵן דָּל** החונן
את הדל ונותן צדקה לעני הוא נחשב כמלוה ה' ויפרע לו ה' דמי ההלואה **וְגַמְלוּ**
יִשְׁלָם לוֹ ויוסיף עוד לשלם לו גמול על טובת ההלואה (מצודת דוד) [קא].

אור הרשב"י

הנאה ממנו, אך נאמר בגמרא בנדרים דף לג
ע"א המודר הנאה מחברו פורע את חובו, וזה
הוא הענין של לוו עלי ואני פורע, דאע"פ
שאני מודר הנאה ממך ולא אוכל ליתן לך,
אבל כשתלווה על שבת קודש אז אני אפרע
את חובך.

ואז הוסיף, שכל זה ניהא כשמוצא ללוות,
אבל אם לא מי מוצא מי שילווה לו, אז הנדר
של הקדוש ברוך הוא מותר ממילא, דעל
דעת כן לא נדר, והשי"ת יתן בעצמו את כל
צרכי השבת.

ובשם הבעש"ט הקדוש ביארו ענין זה שאם
הקדוש ברוך הוא יתן את הכסף מיד,
לפעמים יהיה זה בגדר של מעשה נסים, ולא
ראוי ליהנות ממעשה נסים, אבל מכיון
שמבואר בגמרא בנדרים הנ"ל שפריעת חוב
אינה נחשבת להנאה, אם כן אין כאן חסרון
של הנאה ממעשה נסים.

[קא] ומכאן אנו למדים מה גדולה מעלת

משום רבי אליעזר ברבי שמעון: אמר להם
הקדוש ברוך הוא לישראל: בני, לוו עלי
וקדשו בקדושת היום, והאמינו בי ואני פורע.
ויש לשאול מדוע הקדוש ברוך הוא אמר
שקודם ילוו לכבוד שבת, ורק אח"כ הוא
יפרע, ומדוע שלא ישלח תחילה את הכסף?
ובחישוקי חמד (נדרים לג.) הביא מה
שמסופר בספר אור קדוש (עמ' קצט) שפעם
הגה"ק ר' אורי הכהן מסאמבור זצ"ל (תלמיד
השואל ומשיב) היה זקוק לכסף לצרכי שבת,
וביקש הלוואה מגביר, והגביר לא הסכים
להלוות לו כסף. ואז הקשה את הקושיא
הנ"ל, שאם הקדוש ברוך הוא רוצה לפרוע,
מדוע יהיה האיש צריך ללוות, שה' יתן לו
מיד, היד ה' תקצר לתת לו כעת.

וביאר שהענין הוא כך, דאם ה"ו האדם פוגם
בעבירה שעל ידי זה השי"ת מדיר הנאה
ממנו, ואם כן לא יוכל השי"ת ליתן לו
הצטרכותו על שבת קודש כי הוא מודר

השמחה הקדושה והחיים מצד המלכות הקדושה ומחס"א נמשך העצב והמות
וּבְגִין כֵּן: ומשום שהשמחה היא גדולה וחשובה כל כך, **דָּא שְׂמִיחָה** הקדושה
 היא שמחה, **וְדָא עֲצִיבוּ** ולעומתה הס"א היא עצב. **דָּא חַיִּים**
 הקדושה היא חיים מצד התפארת וממנה נמשכים החיים **וְדָא מוֹת** וכנגדו הסט"א
 היא מות וממנה נמשך המוות. **דָּא טוֹב** הקדושה היא טוב מצד המלכות, **וְדָא**
רַע ומצד שכנגדה בסט"א היא רע, **דָּא גֵן עֵדֶן** הקדושה היא גן עדן הוא מקום
 מנוחת הנשמות בהיכלות הקדושה, **וְדָא גֵיהֶנָם** וכנגדה בהיכלות הסט"א שבחוץ
 הוא גיהנם. **וְכֻלָּא דָּא בְּהַפּוּכָא דְדָּא** והכל הסט"א היא היפך הקדושה,
וְעַל דָּא גּוּפָא דְלְהוֹן הָוָה בַּעֲצִיבוּ ולכן הגוף של עשרת הרוגי מלכות

אור הרשב"י

בדמיהם מרגלית יקרה מאד, ועשה לו כובע
 מעוטר באבנים טובות, ואותה המרגלית
 ביניהם, ונתנו בראשו, יום אחד עבר בספינה
 ונשבה רוח חזקה והפילה הכובע במים ודג
 בלע המרגלית היקרה הזאת ודייג אחד צד
 הדג בערב שבת בשעה מאוחרת והביא את
 הדג לשוק למוכרו, אמרו לדייג הזה מי קונה
 דג כזה בשעה מאוחרת כ"כ הלא עוד מעט
 תיכנס שבת, אמר הדייג אלך אל יוסף מוקיר
 שבת ואציע לו הדג, וכשפתח הדג מצא
 המרגלית היקרה ובו נתקיים מאמר הו"ל כל
 הלוח למען השבת השבת פורעת חובותיו
 (שבת קיט.).

מצות עונג שבת ואמר ר' יוחנן בשם ר' יוסי
 כל המקיים מצות עונג שבת נותנים לו נחלה
 בלי מצרים שהקב"ה משלם מדה כנגד מדה,
 שהאדם המוציא לצרכי שבת בלי שיעור אף
 נותנים לו שכר בלי מצרים, ומעשה היה
 באיש אחד ששמו היה 'יוסף מוקיר שבת'
 שהיה מוציא הרבה ממון להוצאות שבת,
 ובשכונתו נר גוי עשיר שהיו לו נכסים הרבה,
 אמרו החוזים בכוכבים לגוי הזה, דע שכל
 נכסיך יאכל יוסף מוקיר שבת זה, ויש
 מפרשים שכך רצו לומר לו אותם החוזים
 בכוכבים, כל ממונך יהיה לו כשכר שבת
 בשכר זה שהוא מוציא ממון הרבה כל כך
 לצורך שבת, והגוי הזה מכר כל נכסיו וקנה